

ÎN FAȚA ȘI ÎN SPATELE SCENEI

AFARĂ CU GĂLĂGIA de Michael Frayn.
Traducerea: Radu Sas • **TEATRUL DE NORD DIN SATU MARE** - secția română •
Data premierei: 12 mai 1992 • Regia: Cristian Ioan • Scenografia: Maria Gheorghiadă • Distribuția: Livia Ungureanu (Dotty Otley), Lucian Prodan (Lloyd Dallas), Corneliu Jipa (Garry Lejeune), Gabriela Dorgai (Brooke Ashton), Dana Ilie, Adriana Valda (Poppy Norton-Taylor), Radu Sas (Frederick Fellowes), Carmen Frățilă (Belinda Blair), Carol Erdős (Tim Allgood), Marcel Mirea (Selsdon Mowbray).

Scrisă în 1982 și decretată "Cea mai bună comedie a anului", *Noises Off* (cu premiera la Londra, urmată de cele de la New York, Viena, Berlin, Zürich, Budapesta) se joacă acum și în România, la Teatrul de Nord din Satu Mare, într-un spectacol alert și vivace, semnat cu mînă sigură de regizorul Cristian Ioan. N-am zice însă că gradul înalt de dificultate al textului (în actul I se joacă "piesa", în actul II se vede ceea ce se întîmplă în spatele scenei la al 49-lea spectacol, iar în actul III vedem cam ceea ce a mai rămas din actul I la al 173-lea spectacol!) și pregătirea specială pe care o reclamă din partea actorilor nu riscă să depășească uneori posibilitățile trupei. Căci comedia lui Michael Frayn nu numai că aparține categoriei pieselor "bine făcute", ci o și ilustrează cu excelență, printr-o dezlănțuire plină de vervă, pe cît de succulentă pe atît de spirituală, ce nu-și

(a) livia ungureanu, gabriela dorgai și corneliu jipa

îngăduie aproape nici un moment de respiro. Spunînd că nu știm cu siguranță dacă vreo trupă bucureșteană i-ar putea face față cu brio în acest moment, nu înseamnă că am cere, automat, clemență pentru spectacolul de la Satu Mare. Dar cu un strop de înțelegere parcă tot sîntem datori. Pentru că, asumîndu-și sarcina reprezentării în premieră pe țară a unui asemenea text, trupa sătmăreană reușește să nu fie prea departe de adevărul acestuia și, mai ales, să nu-l falsifice. Chiar dacă în unele momente îngroșările pot fi puse mai mult în circa spiritului balcanic decît a celui englezesc, iar în altele rutina și oboseala personajelor-actori (din piesă) se confundă prea mult cu aceea a interpreților acestora (de pe scenă). Mai mult decît atît, chiar și unele "carențe" de distribuție nu ne-am grăbi în acest caz să le considerăm "greșeli" regizorale, cîta vreme ele nu sînt, efectiv, decît rezultatul unor strădanii oneste, dar care nu aveau de unde să ajungă la strălucire artistică. Obligatoriu de structura piesei să ne arate ceea ce este în față dar și în spatele scenei, regizorul Cristian Ioan ne arată vrînd-nevrînd și

care sînt posibilitățile dar și limitele trupei. Tentativa rămîne oricum temerară, iar rezultatul ei poate fi socotit cel puțin satisfăcător.

Cu virtuozitate dar și cu respect al nuanțelor evoluează Livia Ungureanu (Dotty Otley), secondată de Radu Sas (Frederick Fellowes) și Corneliu Jipa (Garry Lejeune), ultimul puțin excedat de datele personajului. Marcel Mirea (Selsdon Mowbray) apasă uneori prea tare pe claviatura succulenței personajului său. Carol Erdős (Tim Allgood) e în schimb, de astă dată, mai reținut; și nu fără folos. Eforturile celorlalți nu sînt cîtuși de puțin negliabile. Ei ajung deseori pe linia de plutire. Din păcate, nu reușesc să se și mențină prea mult pe această linie.

Soluția "transbordării" spectatorilor - din sală pe scenă și invers - e, cu toate a-nevoințele ei, încă un pariu cîștigat de regizorul Cristian Ioan și de scenografa Maria Gheorghiadă, semnatarea unui adevărat tur de forță mai ales în "condițiile date".

VICTOR PARHON

HIBRID

OEDIP, scenariu dramatic de Vasile Cojocaru, după autori antici • TEATRUL DRAMATIC ȘI TEATRUL DE BALET CLASIC ȘI CONTEMPORAN din CONȘTANȚA • Regia și coregrafia: Oleg Danovski • Scenografia: Eugenia Tărășescu-Jianu • Muzica: Liviu Manolache • Distribuția: Vasile Cojocaru (Oedip), Elena Gurgulescu (Iocasta), Liviu Manolache (Eteocle, Un preot, Corifeul), Eugen Mazilu (Polinice), Nina Udrescu (Antigona), Cristina Oprean (Ismena), Titus Gurgulescu (Creon), Jean Ionescu (Tiresias), Iulian Enache (Teseu, Vestitorul), Constantin Duicu (Păstorul) și corpul de balet al Teatrului de balet clasic și contemporan.

Ideea Teatrului Dramatic din Constanța de a realiza, în co-producție cu binecunoscutul Teatrul de balet clasic și contemporan de aici, un spectacol în care muzica și scenografia să se îmbine cu declamația este, în sine, demnă de toată stima. La ora actuală, în lume cîștigă din ce în ce mai mult teren și mai multe a-deziuni așa-numitul teatru coregrafic - Tanztheatre îi spun germanii, care au și

lansat pe firmamentul internațional două nume de marcă în domeniu: Pina Bausch și Johann Kresnik. N-am văzut, din păcate, nici unul dintre spectacolele (cîteva, celebre) ale acestora, dar, din cît am citit despre ele, am înțeles că originalitatea lor stă în primul rînd în faptul că regizorii-coregrafi au izbutit să extragă din respectivele arte elementul comun-expresivitatea corporală, care, pus în valoare de "coloana sonoră" (cuvînt, muzică, zgomote), devine axul esențial al reprezentației: suport dramaturgic, limbaj vizual, conținut și formă în același timp. Acest sincretism autentic face din teatrul coregrafic un gen artistic nou, ferindu-l să rămînă un hibrid oarecare, total neinteresant în cele din urmă.

Desigur, drumul pînă la performanță nu e scurt, și nici ușor. Producția celor două teatre constănțene se situează abia la începutul acestui drum. Mai întîi, pentru că scenariul (întocmit, altminteri, cu acuratețe logică și chiar filologică de către Vasile Cojocaru) nu este specific unui asemenea tip de spectacol; este mai degrabă un fel de *digest* pentru uzul ascultătorilor mai puțin familiarizați cu mitologia și cu dramaturgia antică, reconstituind cronologic legenda Labdacizilor prin "episoade" adunate din mai multe piese: *Oedip rege*, *Oedip la Colonos*, *Anti-*

gona etc. Dialogurile acestor fragmente sînt imprimate pe bandă, actorii făcînd, în scenă, *play-back*-ul, soluție comodă tehnic, presupun, dar producătoare uneori de efecte involuntar comice. Apoi, coregrafia reputatului Oleg Danovski - impecabilă ca spectacol de sine-stătător - nu se integrează organic eșafodajului dramaturgic al montării, apărînd ca un fel de ornament, iar nu ca o componentă structurală a întregului. Ce-i drept, constatarea poate funcționa și în "sens invers, baletul fiind, adică, "baza", iar partea recitată - "floricelele". Oricum, însă, cele două sfere rămîn tot timpul doar tangente, fără a se contopi nici un moment. Impresia este că ai în față, tocmai, un hibrid greu de identificat artistic și aflat, de aceea, periculos de aproape de limita kitsch-ului. Un kitsch de lux, altminteri, pentru că scenografia e simplă și elegantă, evoluția actorilor e cel puțin decentă, muzica e inspirată, coregrafia e, cum am mai spus, excelentă. Necazul este doar că ele există alături, iar nu împreună.

Desigur, inițiativa merită laude. I le aducem, așteptînd însă ca încrucișarea să producă, pe viitor, fructe superioare.

ALICE GEOGESCU